

Bibliografia i discografia suggerides

COMPOSITORS: Bach, Vivaldi, Haendel, Haydn, Mozart, Beethoven, Chopin

BIBLIO-/DISCOGRAFÍA suggerida:

El mundo en el oído. Ramón Andrés. Acantilado, Barcelona 2008.

Reklams Konzertführer. Hans Renner. Universal-Bibliothek, Stuttgart 1956.

Die Jahreszeiten. F. Joseph Haydn. Berliner Philharmoniker, Warner Classics 1973.

After Bach. Brad Mehldau. Nonesuch Records 2017.

Confluences. Bach&Chopin. Josep Colom. Eudora 2017.

El ruido eterno. Alex Ross, Sex Barral 2009. *

La imaginación Sonora. Eugenio Trías, Galaxia Gutenberg 2014.*

Contrapunto. Walter Piston, SpanPress Universitaria 1998.*

* Llibres disponibles en préstec a la Biblioteca Can Torró.

Calendari de les audicions

26 de gener a les 12'00 h. *El préstec musical, abans, durant i després de Bach*

23 de febrer a les 12'00 h. *L'herència musical del "Dies Irae": set exemples*

22 de març a les 12'00 h. *Homenatges i escarnis. Cites que no són el que pareixen*

26 d'abril a les 12'00 h. *Variat de variacions. La invenció de la còpia*

Llicència per a plagiar

(Cicle d'audicions comentades per Joan Estrany, crític i divulgador musical)

Audició 1^a.

El préstec musical abans i després de Bach
Transmissió i llegat: autories compartides

Diumenge, 26 de gener a les 12'00h. Entrada lliure.

Audició 1.

El préstec musical abans, durant i després de Bach

Transmissió i llegat. Autories compartides, registrades i difuses

Préstecs, manlleus, herències: autories ‘a mitges’

Els escriptors són majoritàriament grans lectors, així doncs per analogia, els grans músics són grans oients. Som allò que menjam pontifiquen gastrònoms, nutricionistes i receptaris. Per la mateixa premissa el músic és *allò que escolta*.

Quan els cuiners eren cuiners, en temps dels oficis, la música n'era un més. De la mateixa manera que un metre, un *maître* (que no mestre) per arribar a *chef* o prior havia d'acreditar abans ‘anys d'ofici’ i voltar de cuina en cuina, ben igual, l'aspirant a *Kapellmeister* havia de malviure per tavernes i cors parroquials, aprenent de mestres prejubilats, abans de disposar del seu propi *rebst*.

El coneixement es transmetria de generacions en generacions sense que sovint transcendís el nom de l'artífex, de *l'arti fecit*, de qui creava l'art. Tampoc es questionaven els principis fonamentals de la fórmula magistral. L'*auctoritas* imperava, perpetuant-se. L'artesà era anònim, només l'artista s'atreveïa a signar la seva creació. Com volent així desmarcar-se de la factura, de l'encarregador, del mecenes, del bisbat. Impregnar una mica de personalitat pròpia a un bé comú.

En temps de Bach, l'emancipació del músic era sols incipient i conseqüentment l'autoria de nom i llinatges, l'exaltació de la ment creadora, del futur geni, un reialme embrionari. Com els fusters, els ferrers o els forners, els músics eren gremis i tenien el seus clients i llurs prescripcions. Bach composà per Luter, Mozart per la Contra-reforma, Vivaldi, ell mateix era religiós, Haendel pels protocapitalistes de la City londinenca, Haydn per a l'aristocràcia de Centreuropa, Beethoven, bé, bé... amb Beethoven començà a canviar un poc la cosa.

El *sacra sanctorum* de l'autoria arribaria més tard i amb ell, poc a poc, la cura de l'original, les acusacions de plagi, els drets d'autor, l'era del copyright: els *royalties*, els litigis i les afrentes productor-creador. Ara bé, en temps de Bach, la creació musical no era una propietat en exclusivitat, tal com l'entenem ara. Aquest era importable i exportable, anava i venia, i entre tantes anades i vengudes s'alterava, s'adulterava: s'enriquia.

La formació de Bach (1685-1750), en certa manera, no divergeix gaire de la d'un *Zimmermann*, un aprenent errant, del seu temps. Després de rebre lliçons del seu oncle, exercitar-se en el violí i en els instruments de tecla, peregrinar per petites ciutats de Saxònia i Turíngia, fins que arribà el moment de ‘licenciar-se’, del seu gran viatge. L'home d'interior creuà tota Alemanya i el novembre de 1705 arribà al Bàltic, potser la primera i darrera vegada que va veure la mar. Es planta a Lübeck per visitar a l'eminent organista de la Marienkirche: Diedrich Buxtehuden. Johann Sebastian Bach es convertiria anys més tard en el seu més immortal deixeble.

Bach no va conèixer personalment, però sí musicalment, Haendel (qui havia nascut el mateix any que ell a 100 kilòmetres de la seva casa natal d'Eisenach) i Vivaldi. El seu fill Johann Christiann va fer amistat amb Mozart a Londres. Georg Philipp Telemann, amic de Bach, va ser el padrí de Carl Philipp Emmanuel. Haydn va ser mentor de Mozart i Beethoven i només hem fet que començar l'arbre genealògic-familiar-discipular de la música occidental, les arrels i branques del qual s'enfonsen i enlairen encara molt més enllà.

Amb aquesta breu semblança no ens estranyi doncs que aquest seguit de músics irrepetibles s'escoltassin, s'estudiassin, s'admirassin (en públic o en privat) i arribat el moment, potser bescanviassin idees, es citassin. Sense el bescanvi -el manlleu, el préstec, l'herència- la música occidental no hagués assolit mai els cims d'aquella que avui anomenam clàssica. Ben mirat, una música hereditària en el sentit quasi literal de la paraula hereditària.

